

Afgørelser – Reg. nr.: 01140.00

Fredningen vedrører: Ferslev Sten

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet 26-08-1948

Fredningsnævnet 20-03-1948

Kendelser

Deklarationer

OVERFREDNINGSNÆVNET>

U d s k r i f t
af

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL.

Aar 1948, den 26. August, afsagde Overfredningsnævnet paa Grundlag af mundtlig og skriftlig Votering følgende

K e n d e l s e

i Sagen 812/48 vedrørende Fredning af en paa Ejendommen Matr.Nr. 22a af Ferslev beliggende Sten fra Istiden.

Den af Fredningsnævnet for Frederiksborg Amt den 20. Marts 1948 afsagte Kendelse er saalydende:

"Ved Landsbyen Ferslev i Horns Herred er der blevet udgravet en meget stor Sten fra Istiden (i Omkreds ca. 20 Meter og af Vægt mindst 60 Tons).

Da der fra Beboernes Side fremkom Ønske om at faa denne Sten fredet, dels for at forhindre at Offentlighedens Adgang til Stenen skulde blive afskaaret, dels for at den frilagt paa en holdbar Maade (eventuelt faa den flyttet hen til et mere synligt Sted i Landskabet), forelagde Nævnet d. 24. Juli 1946 Sagen for Naturfredningsraadet.

Den 22. Maj 1947 svarede Raadet, at Stenen, saavel ifølge sin Art som ved sin Størrelse og Beliggenhed i et størrelaet Istidslandskab, der ofte er Genstand for Ekskursioner fra de højere Skoler og andre Læseanstalter, absolut er fredningsværdig. Raadet tilføjede, at Stenen hverken bør hæves eller flyttes, men frilægges ved en Afgravning af Skraaningen og en passende Beplantning, samt at Offentligheden bør have Adgang til Stenen.

Nævnet har derefter forhandlet med Ejeren af det Areal (Matr.Nr. 22a af Ferslev), hvorpaa Stenen ligger, nemlig Møbel-fabrikant Sv.Aa. Pedersen (der dog først for nylig har faaet Adkomst tinglyst).

Denne erklærede, at han har købt Ejendommen for 18000 Kr. og at en Fredning af Stenen vil medføre en saadan Uro og Forstyrrelse (gennem de mange - normalt lidet hensynsfulde Besøgende), at Ejendommen vil synke i Værdi til Halvdelen. Han kræver derfor en Erstatning paa 9000 Kr., senere forhøjet til 10.000 Kr., medens han ikke begærer nogen Erstatning i Anledning af, at en Fredning vil hindre, at Stenen udnyttes.

I disse Forhandlinger deltog paa Naturfredningsraadets Vegne Statsgeolog Fru Ellen Louise Mertz, der subsidiært stillede det Forslag, at Fredningen begrænses til, at Stenen skal ligge isoleret. Til dette Forslag har Naturfredningsraadet senere sluttet sig, dog med den Tilføjelse, at man stadig helst saa en Frilæggelse af Stenen med Adgang for Offentligheden.

Nævnet har derefter indhentet et Tilbud paa Omkostningerne ved en varig Frilæggelse af Stenen. Dette Tilbud lyder paa 2520 Kr.

Falcks Redningskorps har dertil oplyst, at det vil koste 10 à 15000 Kr. at faa Stenen flyttet.

Paa Nævnets Forespørgsel har Ferslev-Vellerup Sogneraad udtalt, at det hverken ønsker at føre Tilsyn med Udførelsen af Frilæggelsesarbejdet eller senere at føre Tilsyn med, at Stenen ogsaa i Fremtiden vil vedblive med at være frilagt. Hermed tænkes i første Række paa naturmæssige Forstyrrelser (Tilfygninger eller Skred), men ogsaa paa Indgriben af anden Art, hvorved bemærkes, at Ejeren under Sagens Behandling i nogen Grad har forstyrret den med den tidligere Ejers Sæmtykke stedfundne Udgravning, i hvilken Anledning Nævnet har rettet Henvendelse til Politiet.

Nævnet har dernæst forespurgt Fr.borg Amts Vejevæsen, om dette maatte være villig til at føre Tilsyn med Frilæggelsesarbejdet og har faaet et imødekommande Svar.

Endelig har Nævnet spurgt Nationalmuseet, om dette kunde tænke sig at paalægge sig Arbejdet og Udgifterne ved Stenens Frilæggelse. Denne Forespørgsel har Museet videresendt til det geologiske Rigsinstitut, som har udtalt, at man meget gerne ønsker Stenen fredet, og at der til en Fredning naturligvis hører en Frilæggelse af Stenen og en Beplantning til Forhindring af Sandflugt, men at Institutet ikke raader over Midler, der kan anvendes hertil.

Nævnet kan paa det saaledes foreliggende Grundlag tiltræde, at vægtige Grunde taler for, at Stenen frilægges og fredes med Adgang for Offentligheden. Ejeren har subsidiært peget paa den Løsning, at der kun gives Adgang til Stenen for interesserede Videnskabsmænd, men en saadan Løsning kan Nævnet ikke anse som tilfredsstillende.

Med Hensyn til Erstatningen til Ejeren skønner Nævnet, at den Ulempe for ham, der vil følge af, at der for Offentligheden bliver Ret til at færdes henover hans Grund fra Vejen til Stenen (et ret kort Stykke) ikke kan siges at være af nogen særlig alvorlig Karakter, specielt under Hensyn til at den Ejendom, hvori han bor, ligger skjult og i nogen Afstand fra Stenen. Nævnet vil derhos, om det ønskes være villigt til at udfærdige Ordensforskrifter med Hensyn til Færdselen.

Erstatningen findes herefter at kunne fastsættes til 2000 Kr.

Hvad Frilæggelsen og Beplantningen angaar har Medlem af Nævnet, Førstelærer A.H.Nielsen i Ferslev paataget sig - delvis ved privat Bistand - at drage Omsorg for, at dette bliver udført saa billigt som muligt, ligesom han har paataget sig det fremtidige Tilsyn, hvorved han dog har bemærket, at Sandflugt o.l. kan medføre Vedligeholdelsesudgifter.

Efter Sagens Beskaffenhed finder Nævnet det rimeligt, at Sogneraadet yder et vist Bidrag til Fredningen, jfr. herom nedenfor.

Derfor bestemmes:

Til den paa Ejendommen Matr.Nr. 22a af Ferslev fundne Sten fra Istiden skal der være Adgang for Offentligheden, og det skal være forbudt at udnytte Stenen erhvervsmæssigt eller paa nogensom-

helst Maade at beskadige den eller foretage noget Indgreb, hvorved Stenens Udseende eller Beliggenhed kan ændres.

Stenen frilægges ved en Afgravning af Skraaningerne ved en Vinkel paa 45 Grader. Skraaningerne og et passende Bælte udenom beplantes med Gyvel, Torneblad eller andet egnet Materiale, saaledes at Sandflugt hindres i at fylde Hullet ud.

Dette Arbejde udføres under Ledelse af Førstelærer A.H.Nielsen i Ferslev, om fornødent med Bistand af Frederiksborg Amtsvejinpektorat.

Naar dette Arbejde er tilendebragt, og Udgifterne herved opgjort, refunderes disse med en Trediedel af Statskassen, en Trediedel af Fr.borg Amt og en Trediedel af Ferslev-Vellerup Sogneraad. Opgørelsens Rigtighed skal dog forinden være godkendt af Nævnet.

Det fremtidige Tilsyn med den etablerede Frilæggelse foretag af Nævnet eller af den, som Nævnet dertil maatte bemyndige. Eventuelle Udgifter til fortsat Bevaring af Frilæggelse refunderes Nævnet af Ferslev-Vellerup Kommune.

Som Erstatning til Ejeren af Matr.Nr. 22a af Ferslev, Møbelfabrikant Sv.A.Pedersen betales med 2000 Kr., der udredes med Halvdelen af Statskassen og Halvdelen af Frederiksborg Amt.

Kendelsen vil være at tinglyse paa Matr.Nr. 22a af Ferslev. Paataleret har Fredningsnævnet for Frederiksborg Amt, Naturfredningsraadet og det geodætiske Rigsinstitut hver for sig eller i Forening."

Kendelsen er indanket for Overfredningsnævnet af Ferslev-Vellerup Sogneraad, der ikke ønsker Stenen fredet og protesterer mod at deltage i de med en Fredning forbundne Udgifter.

Kendelsen er tillige indanket af Ejendommens Ejer, Møbelfabrikant Sv.Aa.Pedersen, som principalt paastaar Kendelsen ophævet, subsidiært at Adgangen til Stenen indskrænkes til at gælde Videnskabsmænd og andre specielt arkæologisk interesserede, mere subsidiært, at Stenen flyttes, og mest subsidiært, at Erstatningen fastsættes til 10.000 Kr.

Overfredningsnævnet har den 24.Maj 1948 besigtiget Stenen og forhandlet med de i Sagen interesserede.

Ejeren tilbød uden Erstatning at gaa med til en Ordning, hvorefter Stenen skal bevares i sin nuværende Tilstand, og saaledes at der efter forudgaaende Henvendelse til Ejeren skal gives Adgang til Stenen i videnskabeligt Øjemed og i Undervisningsøjemed.

Overfredningsnævnet kan tiltræde en saadan Ordning. Kendelsens Bestemmelser om Frilæggelse og Friholdelse af Stenen samt Beplantning vil herefter være at ophæve, og Bestemmelserne om Adgang til Stenen at ændre i Overensstemmelse med foranførte.

T h i b e s t e m m e s ;

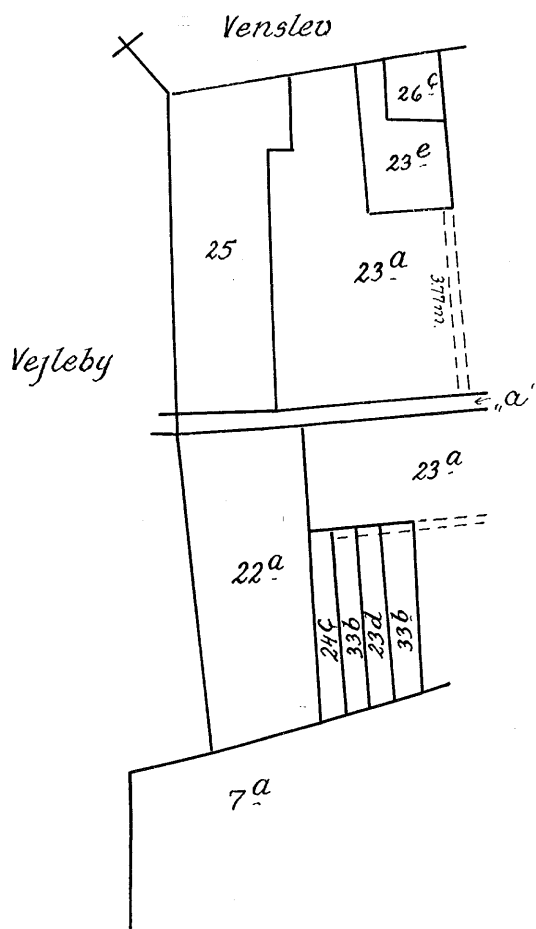
Den af Fredningsnævnet for Frederiksborg Amtsraadsreds den 20.Marts 1948 afsagte Kendelse vedrørende Fredning af en paa Ejendommen Matr.Nr. 22a af Ferslev beliggende Sten fra Istiden stadfæstes med de af det foranstaaende følgende Ændringer.

Fredningsgrænser:

sammenfaldende med Skel

ikke sammenfaldende med Skel

Terrain af

Ferslev By

Sogn: Ferslev

Herred: Horns

Amt: Frederiksborg

Udfærdiget i *September*

Direktoratet for Matrikulsvæsenet

S. Hjeltnen
Eksp.

FREDNINGSNÆVNET>

U D S K R I F T
af
Forhandlingsprotokollen for Fredningsnævnet
for Frederiksborg Amt.

Aar 1948, den 20. Marts, blev i Sagen om en stor Sten i Førslev afsagt saalydende

K e n d e l s e

Ved Landsbyen Førslev i Horns Herred er der blevet udgravet en meget stor Sten fra Istiden (i Omkreds ca. 20 Meter og af Vægt mindst 60 Tons).

Da der fra Beboernes Side fremkom Ønske om at faa denne Sten fredet, dels for at forhindre at Offentlighedens Adgang til Stenen skulde blive afskaaret, dels for at faa den frilagt paa en holdbar Maade (eventuelt faa den flyttet hen til et mere synligt Sted i Landskabet), forelagde Nævnet d. 24. Juli 1946 Sagen for Naturfredningsraadet.

Den 22. Maj 1947 svarede Raadet, at Stenen, saavel ifølge sin Art som ved sin Størrelse og Beliggenhed i et storslaaet Istidslandskab, der ofte er Genstand for Ekskursioner fra de højere Skoler og andre Læreanstalter, absolut er fredningsværdig.

Raadet tilføjede, at Stenen hverken bør hæves eller flyttes, men frilægges ved en Afgravning af Skraaningen og en passende Beplantning, samt at Offentligheden bør have Adgang til Stenen.

Nævnet har derefter forhandlet med Ejeren af det Areal (Matr. Nr. 22a af Førslev) hvorpaa Stenen ligger, nemlig Møbelfabrikant Sv. Aa. Pedersen (der dog først for nylig har faaet sin Adkomst tinglyst).

Denne erklærede, at han har købt Ejendommen for 18000 Kr. og at en Fredning af Stenen vil medføre en saadan Uro og Forstyrrelse (gennem de mange - normalt lidet hensynsfulde Besøgende), at Ejendommen vil synke i Værdi til Halvdelen. Han kræver derfor en Erstatning paa 9000 Kr., senere forhøjet til 10.000 Kr., medens han ikke begærer nogen Erstatning i Anledning af, at en Fredning vil hindre, at Stenen udnyttes.

I disse Forhandlinger deltog paa Naturfredningsraadets Vegne Statsgeolog Fru Ellen Louise Mertz, der subsidiært stillede det Forslag, at Fredningen begrænses til, at Stenen skal ligge isoleret. Til dette Forslag har Naturfredningsraadet senere sluttet sig, dog med den Tilføjelse, at man stadig helst saa en Frilæggelse af Stenen med Adgang for Offentligheden.

Nævnet har derefter indhentet et Tilbud paa Omkostningerne ved en varig Frilæggelse af Stenen. Dette Tilbud lyder paa 2520 Kr. Falcks Redningskorps har dertil oplyst, at det vil

koste 10 à 15000 Kr. at faa Stenen flyttet.

Paa Nævnets Forespørgsel har Ferslev+Vellerup Sogneraad udtalt, at det hverken ønsker at føre Tilsyn med Udførelsen af Frilæggesarbejdet eller senere at føre Tilsyn med, at Stenen ogsaa i Fremtiden vil vedblive med at være frilagt. Hermed tænkes i første Række paa naturmæssige Forstyrrelser (Tilfygning eller Skred), men ogsaa paa Indgriben af anden Art, hvorved bemærkes, at Ejeren under Sagens Behandling i nogen Grad har forstyrret den med de tidligere Ejers Samtykke stedfundne Udgravning, i hvilken Anledning Nævnet har rettet Henvendelse til Politiet.

Nævnet har dernæst forespurgt Fr.borg Amts Vejevæsen, om dette maatte være villigt til at føre Tilsyn med Frilæggesarbejdet og har faaet et imødekommende Svar.

Endelig har Nævnet spurgt Nationalmuseet, om dette kunde tænke sig at paalægge sig Arbejdet og Udgifterne ved Stenens Frilæggelse. Denne Forspørgsel har Museet videresendt til det geologiske Rigsinstitut, som har udtalt, at man meget gerne ser Stenen fredet, og at der til en Fredning naturligvis hører en Frilæggelse af Stenen og en Beplantning til Forhindring af Sandflugt, men at Instituttet ikke raader over Midler, der kan anvendes hertil.

Nævnet kan paa det saaledes foreliggende Grundlag tiltræde, at vægtige Grunde taler for, at Stenen frilægges og fredes med Adgang for Offentligheden. Ejeren har subsidiært peget paa den Løsning, at der kun gives Adgang til Stenen for interesserede Videnskabsmænd, men en saadan Løsning kan Nævnet ikke anse som tilfredsstillende.

Med Hensyn til Erstatningen til Ejeren skønner Nævnet, at den Ulempe for ham, der vil følge af, at der for Offentligheden bliver Ret til at færdes henover hans Grund fra Vejen til Stenen (et ret kort Stykke) ikke kan siges at være af nogen særlig alvorlig Karakter, specielt under Hensyn til at den Ejendom, hvori han bor, ligger skjult og i nogen Afstand fra Stenen.

Nævnet vil derhos, om det ønskes være villigt til at udfærdige Ordensforskrifter med Hensyn til Færdselen.

Erstatningen findes herefter at kunne fastsættes til 2000 Kr.

Hvad Frilæggelsen og Beplantningen angaar har Medlem af Nævnet, Førstelærer A.H.Nielsen i Ferslev paataget sig - delvis ved privat Bistand - at drage Omsorg for, at dette bliver udført saa billigt som muligt, ligesom han har paataget sig det fremtidige Tilsyn, hvorved han dog har bemærket, at Sandflugt o.l. kan medføre Vedligeholdelsesudgifter.

Efter Sagens Beskaffenhed finder Nævnet det rimeligt, at Sogneraadet yder et vist Bidrag til Fredningen, jfr. herom nedenfor.

Derfor bestemmes:

Til den paa Ejendommen Matr.Nr. 22a af Ferslev fundne Sten fra Istiden skal der være Adgang for Offentligheden, og det skal være forbudt at udnytte Stenen erhvervsmæssigt eller paa nogensomhelst Maade at beskadige den eller foretage noget Indgreb, hvorved Stenens Udseende eller Beliggenhed kan ændres.

Stenen frilægges ved en Afgravning af Skraaningerne ved en Vinkel paa 45 Grader, Skraaningerne og et passende Bælte udenom beplantes med Gyvel, Torneblad eller andet egnet Materiale, saaledes at Sandflugt hindres i at fylde Hullet ud.

Dette Arbejde udføres under Ledelse af Førstelærer A.H. Nielsen i Ferslev, om fornødent med Bistand af Frederiksborg Amtsvejinspektør,

Naar dette Arbejde er tilendebragt, og Udgifterne herved opgjort, refunderes disse med en Trediedel af Statskassen, en Trediedel af Fr.borg Amt og en Trediedel af Ferslev-Vellerup Sogneraad. Opgørelsens Rigtighed skal dog forinden være godkendt af Nævnet.

Det fremtidige Tilsyn med den etablerede Frilæggelse foretages af Nævnet eller af den, som Nævnet dertil maatte bemyndige. Eventuelle Udgifter til fortsat Bevaring af Frilæggelse refunderes Nævnet af Ferslev-Vellerup Kommune.

Som Erstatning til Ejeren af Matr.Nr. 22a af Ferslev, Møbelfabrikant Sv.A.Pedersen betales med 2000 Kr., der udredes med Halvdelen af Statskassen og Halvdelen af Frederiksborg Amt.

Kendelsen vil være at tinglyse paa Matr.Nr. 22a af Ferslev. Paataleret har Fredningsnævnet for Frederiksborg Amt, Naturfredningsnævnet og det geodætiske Rigsinstitut hver for sig eller i Forening.

(sign.) J.L.Buch,

(sign.) Carl Poulsen

(sign.)
A.H.Nielsen